ALMA RAGAUSKAITĖ
Lietuvių kalbos institutas

Mokslinių tyrimų kryptys: istorinė antroponimika, istorinė toponimika.

JONIŠKIEČIŲ VYRŲ ASMENVARDŽIŲ DARYBOS TENDENCIJOS SENIAUSIOJE LIETUVOJE 1599–1621 M. JONIŠKIO KRIKŠTO METRIKŲ KNYGOJE

Tendencies of Formation of Joniškis Male
Personal Names in Lithuania's Oldest Joniškis
Baptism Record Book of 1599–1621

ANOTACIJA

Vieni vertingiausių XVI–XVIII a. Lietuvos miestiečių istorinės antroponimijos dokumentų yra miestų aktų knygos, inventoriai, bažnytinės (krikšto, jungtuvų, mirties) registracijos knygos ir kt. to meto istorijos šaltiniai. Ypač dėmesį patraukė chronologiniu aspektu unikali, kaip dabar žinoma, seniausia Lietuvoje, Joniškio 1599–1621 m. krikšto metrikų knyga. Šiame straipsnyje darybos aspektu analizuojami 168 joniškiečių vyrų asmenvardžiai (antrieji dvinarių užrašymų nariai), surinkti iš šios knygos.

ESMINIAI ŽODŽIAI: Joniškis, joniškietis, krikšto metrikų knyga, istorinė antroponimika, istorinis asmenvardis, daryba.

ANNOTATION

City registry books, inventories, church record books (for baptism, marriage, death records) and other historical sources are among the most valuable 16th–18th century documents of the historical anthroponymy of Lithuanian townspeople. A chronologically unique Joniškis baptism record book of 1599–1621, which is currently the oldest known book of this type in Lithuania, is especially noteworthy. The article addresses 168 male personal

names from Joniškis (second components of binary naming) collected from this book from the perspective of word-formation.

KEYWORDS: Joniškis, Joniškis resident, baptism record book, historical anthroponymy, historical anthroponym, word-formation.

ĮVADAS

Senosios Joniškio parapijos gyventojų istoriniai antroponimai jau pradėti tirti. Pirmiausia buvo publikuota dalis lietuviškų asmenvardžių formų iš seniausios Lietuvoje, 1599–1621 m. Joniškio parapijos krikšto metrikų knygos (Garliauskas 1998: 152–153). Kiek vėliau aptarti negausūs joniškiečių vyrų užrašymai su lietuviškais prievardžiais, surinkti iš šio bažnytinio šaltinio (Ragauskaitė 1999: 155). Išanalizavus to paties laikotarpio 186 joniškiečių asmenvardžius, buvo nustatyta, jog tarp rekonstruotų lietuviškų nekrikštavardinės kilmės antroponimų dažniausi yra pravardiniai, o tarp atkurtų krikštavardinės kilmės asmenvardžių – daugiausia kilusių iš įvairių krikščioniškų vardų lyčių (Ragauskaitė 2004: 16–17). Vėlesnėse publikacijose buvo aptartas lietuviškų priesagų funkcionavimas XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios joniškiečių (moterų) antroponimuose (Garliauskas 2004: 21–22; Ragauskaitė 2005: 66–67). Išsamiai išanalizavus 122 asmenvardžius, paaiškėjo, jog 32 (tai sudaro 26 %) užrašyti su lietuviškomis priesagomis *-aičia*, *-yčia*, *-ienė*, *-(i)ūčia*, o likusieji – su slaviškomis priesagomis *-ova*, *-ovna*. 3 asmenvardžiai (2,46 %), turintys lenkiškas *-sk-* tipo priesagas, priskirti prie galūnės *-a* vedinių. Atkurtos 32 joniškiečių moterų antroponimų formos buvo palygintos su dabartinėmis lietuvių pavardėmis. Net 28 (87,5 % visų rekonstruotų) atkurtos lytys žinomos šių dienų vardyne (Ragauskaitė 2015: 74; 2016: 64–65). Išnagrinėjus 1599–1621 m. Joniškio parapijos krikšto metrikų knygoje suregistruotus kaimų gyventojų (vyrų) dvinarius užrašymus, buvo nustatyta, jog dalis jų antrųjų antroponimų yra lietuviškos kilmės (Ragauskaitė 2019: 25–26; 2019a: 57; 2019b: 81–82). Pastebėjus Joniškio parapijos (vyrų ir moterų) įvardijimo, jų tikrinių vardų darybos, kilmės ir kt. savitumus, miesto istorinės antroponimijos tyrimas atrodo aktualus ir tęstinas.

Šio straipsnio tikslas – aptarti 1599–1621 m. joniškiečių vyrų užrašymo situaciją ir išsamiai išanalizuoti jų 168 asmenvardžius (antruosius dvinarių įvardijimų narius) darybos požiūriu.

Šio straipsnio uždaviniai: 1) išnagrinėti dvinarių užrašymų pirmuosius narius (vardus); 2) išskirti produktyviausias antrųjų antroponimų priesagas; 3) rekonstruoti asmenvardžių formas su lietuviškais darybos formantais ir palyginti jas su dabartinėmis lietuvių pavardėmis; 4) nustatyti, kiek ir kokių joniškiečių antroponimų nebefunkcionuoja šių dienų vardyne.

Klasifikuojant ir vertinant Joniškio gyventojų istorinės antroponimijos duomenis, bus taikomi šie pagrindiniai metodai: aprašomasis, lyginamasis ir iš dalies statistinis¹. Reikės išskirti dažniausią įvardijimo modelį, nustatyti dariausias asmenvardžių priesagas, apibūdinti patronimų ir nepatroniminės kilmės antroponimų grupių kiekybinį santykį.

Medžiaga straipsniui surinkta iš senosios 1599–1621 m. Joniškio krikšto metrikų knygos. Ji atsirado praėjus trims dešimtmečiams po Tridento bažnytinio susirinkimo, įvykusio 1563 m. lapkričio 11 d. Šiame susirinkime ir buvo nuspręsta katalikiškuose kraštuose įvesti krikšto ir santuokos registracijos knygas (Garliauskas 2010: 4; 2016: 17). Rankraštinio šaltinio originali antraštė „Liber Baptisatoru[m]² || Ecc[lesi]æ Parochialis Jani=||scensis ab Anno 1599. – || usq[ue] ad An[n]um || 1621. –“. Priešlapyje užrašytas dar vienas pavadinimas „CATA: || LOGVS. || BAPTISATO: || RVM. EC: || CLESIAE. || IANI: || SCEN: || SĪS“. Joniškio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios klebonu nuo 1594 iki 1621 m. buvo Benediktas Sviechovskis. Būtent jo iniciatyva 1599 m. pradėtas rašyti šis bažnytinis šaltinis (LKD 79). Rankraštinę knygą lotynų ir lenkų kalbomis rašė keli asmenys. Krikšto įrašų formulės palaipsniui keitėsi (Garliauskas 1998: 139; 2004: 21–22; 2012: 72; Žilys 2012: 126–127; Ragauskaitė 2015: 56). Iš šio istorijos dokumento buvo išrašyti 168 dvinariai vyrų įvardijimai. Toliau bus aptarti Joniškio gyventojų užrašymo ypatumai.

1. JONIŠKIEČIŲ ĮVARDIJIMO SITUACIJA

1.1. Svarbu tiksliai apibrėžti, kurie bažnytiniame šaltinyje užrašyti antroponimai priskirtini Joniškio gyventojams. Miestiečių luomo asmenvardžių svarbiausi identifikavimo kriterijai jau buvo aptarti (Ragauskaitė 1999: 146; 2000: 94; 2001: 124; 2002: 32–34; 2003: 82; 2004: 8–9; 2005: 18–23; 2006: 81–82; 2009: 227–228; 2014a: 9–10; 2015: 59–61). XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios joniškiečius atskirti padėjo įvairios nuorodos: lo. *de Ciuitate* ‘iš miesto’, lo. *de Ciuitate Ianiszek*, *E ciuitate Janiszki* ‘iš Joniškio miesto’, lo. *de Janiszki* ‘iš Joniškio’, le. *Janiszki* ‘Joniškis’, le. *Z miasta* ‘iš miesto’ ir kt., pvz.: 1599 *Martini Baltkuszkaičia de Janiszki* gen. sg. JNŠ 1v³; 1617 *Parentes Petrus Budrajtis <...> de ciuitate Ianiszki* JNŠ 195v; 1618 *Par[entes] Iakub Celkuytis <...> de Ciuitate Ianißek* JNŠ 221v; 1603 *E ciuitate Janiszki <...> Pat[rini] Gasparus Czepaytis*

¹ Apie šių metodų taikymą, tiriant istorinę antroponimiją, dar žr. Ragauskaitė 2005: 31.

² Rankraštyje užfiksuotos abreviatūros pildytos. Priešas nurodytas laužtiniuose skliaustuose. Per-teikiant asmenvardžius, stengiamasi išsaugoti originalias, istorijos dokumente fiksuotas lytis.

³ Visi straipsnyje pateikti asmenvardžiai yra metrikuoti. Prie kiekvieno jų nurodyti metai, kuriais antroponimas buvo užfiksuotas, istorijos šaltinio santrumpa ir lapo numeris.

JNŠ 39; 1618 *Pat[rini] Balcer Czobotarz de Ciuitate Ianißek* JNŠ 220v; 1602 *Janiszki <...> Gregorius Daugwilaitis* JNŠ 35; 1617 *Patr[ini] Vrbanos Giednawaytis de C[iui]tate Janiszek* JNŠ 200v; 1599 *Stanislaus Jonaitis <...> omnes de Janiszkie* JNŠ 1; 1609 *Z miasta <...> R[odzice] Jerzÿ Kuialis* JNŠ 113; 1620 *Z miasta <...> Kum Piotr Mißutaitis* JNŠ 242; 1618 *Pat[rini] Ierzÿ Noćajtis de Ciuitate Ianißek* JNŠ 220; 1617 *Pat[rini] Czapos Petrajtis de Ciuitate Ianißek* JNŠ 208; 1617 *Pater Jan Skatilis de Ciuita[te] Janiszek* JNŠ 200v; 1599 *Jokuba {sk}ure⁴ <...> omnes de Janiszkie* gen. sg JNŠ 1; 1618 *Pat[rini] Bartoß Szwiec <...> Ciuitate Ianißek* JNŠ 217v; 1620 *Ku[m] Grzegorz Wornik <...> Z miafta* JNŠ 250v; 1617 *Pat[rini] Mikołaj Zejmi{c} de C[iui]tate Ianiszek* JNŠ 200.

Nurodomos gatvės (Dvaro, Šiaulių, Upytės, Vokiečių, Žagarės ir kt.) (dar žr. Ragauskaitė 2015: 59), kuriose gyveno joniškėčiai (krikštijamų kūdikių tėvai, krikšto tėvai), pvz.: 1619 *Kum Woýciech Baltruškaitis <...> 3 miafta Żagorskieý Vlici* JNŠ 232v; 1621 *K[um] 3 miafta Vlici dwornei iacub Cubilus* JNŠ 262; 1621 *Z Miafta Vlici Vpickiei R[odzie] Adam Grigaitis* JNŠ 265v; 1621 *K[um] 3 miafta Vlici Ńawelskiei Woiciech Iurgaitis* JNŠ 267; 1621 *3 Miasta Vlici Niemieckiei <...> K[um] Mikołai Kiepietuitis* JNŠ 267v; 1621 *Z Miafta Vlici Ńawelskiei R[odzie] Ian Kował* JNŠ 268; 1616 *Z Miasta 3 ulicy Żagorskiej Paweł Macaitis* JNŠ 192; 1616 *3 ulicy Niemieckiej 3 miasta jendrzej Mażutaitis* JNŠ 192v; 1621 *K[um] Anton Powilaitis <...> 3 ulicy Ńawelskiei* JNŠ 263; 1621 *Tomaß Radwiluitis 3 miafta Vlici dwornei* JNŠ 266; 1620 *K[um] Piotr 3 Stanulaitis z Vlicy vpickieý z Ianißek* JNŠ 256; 1621 *K[um] 3 miafta Vlici Vpickiei Iacub Ńukuitis* JNŠ 265; 1621 *K[um] 3 miasta Vlici szawelskiei Grig Trumpaitis* JNŠ 268; 1619 *Kum Grig Walentinaitis Z miafta Vlicy Vpickiej* JNŠ 235v.

1.2. Pirmieji dvinario įvardijimo modelio nariai dažniausiai yra tradiciniai krikščioniški vardai, pvz.: 1621 *Adam* JNŠ 265v – plg. db. v. *Adōmas* (LVKŽ 61); 1600 *Ambrosius* JNŠ 10v; 1621 *Ambrozei* JNŠ 264v – plg. db. v. *Ambraziėjus* (LVKŽ 73); 1599 *Andream* JNŠ 1v; 1621 *Iendrei* JNŠ 264v; 1616 *jendrzej* JNŠ 192v – plg. db. v. *Andriėjus* (LVKŽ 74); 1604 *Annusa* gen. sg. JNŠ 48; 1617 *Ian* JNŠ 206; 1617 *Ianos* JNŠ 199; 1602 *Ioannes* JNŠ 34v; 1617 *Jan* JNŠ 200v; 1599 *Joannes* JNŠ 1v; 1600 *Joannis* JNŠ 8v – plg. db. v. *Jōnas* (LVKŽ 208); 1621 *Anton* JNŠ 263 – plg. db. v. *Antānas* (LVKŽ 76); 1602 *Augustinus* JNŠ 36v – plg. db. v. *Augustinas* (LVKŽ 85); 1620 *Baltromieý* JNŠ 255v; 1599 *Baltromieius* JNŠ 3v; 1616 *Baltromiej* JNŠ 191v; 1600 *Bartholomæus* JNŠ 8v; 1618 *Bartłomiej* JNŠ 214, 214v; 1599 *Bartłomieius* JNŠ 2v – plg. db. v. *Baltramiėjus* (LVKŽ 89); 1621 *Casper* JNŠ 270; 1617 *Casproß* JNŠ 198v; 1619 *Kasper* JNŠ 224 – plg. db. v. *Kāsparas* (LVKŽ 222); 1601 *Florian[us]* JNŠ 24v – plg. db. v. *Florijōnas* (LVKŽ 158–159); 1600 *Georgÿ* JNŠ 16; 1600 *Georgius* JNŠ 13v; 1602 *Gregorius* JNŠ 35; 1620 *Grzegorz* JNŠ 255v; 1621 *Ierzi* JNŠ 262v; 1620 *Ierzy* JNŠ 248v;

⁴ Keli šaltinio fragmentai (sulieti rašalu ir pan.) pažymėti riestiniuose skliaustuose.

1618 *Ierzý* JNŠ 220; 1617 *Iurgis* JNŠ 196; 1609 *Jerzý* JNŠ 113 – plg. db. v. *Jūrgis* (LVKŽ 215); 1621 *Iacub* JNŠ 265; 1618 *Iakub* JNŠ 221v; 1621 *Iocob* JNŠ 267v; 1600 *Jacobi* gen. sg. JNŠ 10, 13v; 1599 *Jokuba* gen. sg. JNŠ 1 – plg. db. v. *Jokūbas* (LVKŽ 207); 1599 *Lucæ* gen. sg. JNŠ 1v – plg. db. v. *Lūkas* (LVKŽ 255); 1617 *Lukaß* JNŠ 208v – plg. db. v. *Lukošius* (LVKŽ 255); 1621 *Marcin* JNŠ 263; 1599 *Martini* gen. sg. JNŠ 1v; 1617 *Martins* JNŠ 205; 1617 *Martinus* JNŠ 204v – plg. db. v. *Martynas* (LVKŽ 264–265); 1620 *Marek* JNŠ 242 – plg. db. v. *Mōrkus* (LVKŽ 279); 1599 *Mathieium* JNŠ 2v; 1599 *Matthiæ* gen. sg. JNŠ 2; 1599 *Motieiaus* gen. sg. JNŠ 4 – plg. db. v. *Motiėjus* (LVKŽ 279–280); 1621 *Mikołai* JNŠ 267v; 1618 *Mikołay* JNŠ 215; 1618 *Mikołay* JNŠ 221; 1619 *Mikołaj* JNŠ 233; 1617 *Mikołaj* JNŠ 199v; 1600 *Nicolai* JNŠ 10; 1601 *Nicolaus* JNŠ 25 – plg. db. v. *Mikalōjus* (LVKŽ 270); 1601 *Paulus* JNŠ 22v – plg. db. v. *Paūlius* (LVKŽ 298); 1606 *Pawel* JNŠ 86v; 1617 *Pawel* JNŠ 207v; 1617 *Pawlos* JNŠ 202; 1599 *Powils* JNŠ 4 – plg. db. v. *Póvilas* (LVKŽ 4); 1599 *Petri* gen. sg. JNŠ 1v; 1617 *Petros* JNŠ 197v; 1601 *Petrus* JNŠ 22v; 1617 *Petrus* JNŠ 195v; 1617 *Piotr* JNŠ 205v; 1620 *Piotrz* JNŠ 257v – plg. db. v. *Pētras* (LVKŽ 299); 1602 *Sebastianus* JNŠ 33v; 1617 *Sebastian* JNŠ 197v – plg. db. v. *Sebastijōnas* (LVKŽ 325); 1621 *Simon* JNŠ 268; 1600 *Simonis* JNŠ 10v – plg. db. v. *Simonas* (LVKŽ 329); 1599 *Stanislaus* JNŠ 1; 1600 *Stanisla[u]s* JNŠ 9; 1620 *Stanislaw* JNŠ 242; 1617 *Stanisław* JNŠ 204; 1617 *Stanisław* JNŠ 206 – plg. db. v. *Stanislovas* (LVKŽ 335); 1600 *Sthephanus* JNŠ 10 – plg. db. v. *Stēponas* (LVKŽ 336); 1621 *Tomaß* JNŠ 266 – plg. db. v. *Tamošius* (LVKŽ 341); 1617 *Vrbanos* JNŠ 200v – plg. db. v. *Ūrbonas* (LVKŽ 200v); 1601 *Valentini* JNŠ 20; 1599 *Valentinum* JNŠ 4; 1600 *Valentinus* JNŠ 8 – plg. db. v. *Valentinas* (LVKŽ 363); 1620 *Wensław* JNŠ 254v – plg. db. v. *Vāclovas* (LVKŽ 355); 1621 *Woiciech* JNŠ 267; 1619 *Woyciech* JNŠ 232v – plg. db. v. *Vaitiēkus* (LVKŽ 361).

Pastebėti keli kanoninių krikšto vardų trumpiniai, pvz.: 1601 *Genis* JNŠ 19v – plg. db. v. *Gēnis* (LVKŽ 174) < *Eugēnijus* (LVKŽ 153); 1619 *Grig* JNŠ 235v; 1617 *Gryg* JNŠ 207; 1617 *Grygas* JNŠ 204; 1617 *Grygus* JNŠ 201v – plg. db. v. *Grigās* (LVKŽ 188) < *Grigālius* (LVKŽ 188); 1599 *Stasus* JNŠ 2 – plg. db. v. *Stāsius* (LVKŽ 335) < *Stanislovas* (LVKŽ 335); 1621 *Walenti* JNŠ 268; 1618 *Walenty* JNŠ 214 – plg. db. v. *Vāventas*, *Valeñtas* (LVKŽ 363).

Pasitaikė pavienės deminutyvinių vardų formos, atsiradusios iš krikščioniškų vardų trumpinių, pvz.: 1599 *Baniulis* JNŠ 4v – plg. db. v. *Bānis*, *Banỹs* (LVKŽ 95) < *Benediktas* (LVKŽ 95); 1601 *Matulis* JNŠ 28v – plg. db. v. *Mātas* (LVKŽ 265) < *Motiėjus* (LVKŽ 279–280); 1617 *Mikutis* JNŠ 195v – plg. db. v. *Mikās* (LVKŽ 270) < *Mikalōjus* (LVKŽ 270); 1602 *Valulis* JNŠ 38v – plg. db. v. *Valỹs* (LVKŽ 364) < *Valentinas* (LVKŽ 363).

Antrieji vyrų dvinarių užrašymų nariai – tai asmenvardžiai su priesagomis ir be priesagų, kurie toliau analizuojami darybos požiūriu.

2. JONIŠKIEČIŲ VYRŲ ANTROPONIMŲ DARYBOS YPATYBĖS

2.1. 1599–1621 m. joniškietiški asmenvardžiai suskirstyti į dvi grupes: 1) antroponimai su lietuviškomis *-aitis*, *-ėnas*, *-(i)onis*, *-(i)ūnas*, *-uitis*⁵ ir slaviškomis *-evič*, *-ovič* patroniminėmis priesagomis, su priesaga *-iškis*, su deminutyvinėmis priesagomis *-elis*, *-ulis*, *-utis* bei su lenkiškomis *-sk-* tipo priesagomis ir 2) antroponimai be šių priesagų. Taip pavardės darybos požiūriu suklasifikuotos Vitalijos Maciejauskienės studijoje *Kriaunų parapijos XVII–XVIII asmenvardžiai* (Maciejauskienė 1993: 40). Tokiai klasifikacijai įtakos turėjo istorinių antroponimų darybos specifika. Teigiama, kad iki darybiškai neskaidžios struktūros įmanoma skaidyti tik istorinius asmenvardžius, bet ne istorines pavardes. Analogiškai buvo analizuoti XVII a. pradžios Šv. Jono bažnyčios santuokų ir krikšto metrikų knygose užfiksuoti vilniečių antroponimai (išskirti galūnių, priesagų vediniai, dūriniai) (Zinkevičius 1977: 235–242). Pagal šiuos principus buvo išnagrinėta XVI a. Kauno miestiečių asmenvardžių daryba (Ragauskaitė 2005: 98–101). Panašiai antroponimus darybos požiūriu vertino Daiva Sinkevičiūtė (2006: 241–242; 2006a: 342–348; 2009: 348–350; 2016: 224–241; 2018: 119–129; 2018a: 303–325). Lietuvių pavardžių formavimosi proceso tyrimai liudija, kad visos pavardės susidarė iš įvairių asmenvardžių – patronimų, pravaradinės kilmės, lietuvių senųjų dvikamienių, vienkamienių antroponimų bei kt. (Maciejauskienė 1997: 102). Šitaip pavardės išsaugo ir šių asmenvardžių turėtas darybos savybes. Taigi pavardes reikėtų vadinti pirminėmis ir jų nevertinti kaip vedinių. Pavardžių sandaroje turimos priesagos yra paveldėtos iš antroponimų, todėl nevadintinos darybos afiksais (Žemienė 1999: 225–226; 2002: 12–14; 2017: 167–168; Maciejauskienė 2001: 167–187; Bartkutė 2004: 118; Ragauskaitė 2005: 98–101; 2018: 106).

Analizuojami XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios Joniškio gyventojų asmenvardžiai (antrieji dvinario įvardijimo modelio nariai) yra atkuriami iš patronimų ir nepatroniminės kilmės antroponimų. Rekonstruotos jų lytys pažymimos žvaigždute ir pateikiamos abėcėlės tvarka. Po to surašomi antroponimai (pagal jų formų abėcėlę), kuriais remiantis buvo atkurta asmenvardžio forma. Nesuradus tikslų atitikmenų šių dienų vardyne, pateikiami keli atitinkamos šaknies antroponimai. Apslavintuose asmenvardžiuose dažnai rašomos slaviškos tėvavardinės priesagos *-evič*, *-ovič*, bet manoma, jog lietuviai gyvojoje kalboje galėjo

⁵ Ankstesni XVII a. asmenvardžių tyrimai beveik nėra paliudiję šios priesagos vartosenos. Priesaga *-uitis* yra „vadintina patronimine priesaga. Tai daryti, be kita ko, leidžia ir Gruzdių asmenvardžių paliudytas jos dažnumas XVII a.“ (Maciejauskienė 2010: 820).

vartoti lietuviškas patronimines priesagas (-aitis, -ėnas, -onis, -ūnas) (Maciejauskienė 1994: 25–30; Ragauskaitė 1999: 148–149; 2018a: 59).

2.2. 1599–1621 m. Joniškio parapijos krikšto registracijos knygoje funkcionavo 168 Joniškio gyventojų (vyrų) asmenvardžiai. Iš jų 140 (83 %) buvo priskirta prie minėtos pirmosios grupės. Ši grupė kur kas didesnė. Antroponimai su priesagomis pateikiami pagal priesagų produktyvumą:

-aitis (rašymas įvairuoja: -aitis, -aytis, -ąytis, -ajtis, -oytis) – 72 asmenvardžiai (42,85 % visų joniškiečių antroponimų), pvz.: **Bakšūnaitis*: 1618 *Bokšunaytis* JNŠ 216. Dėl *bakš-* plg. db. pvd. *Bakšà, Bakšáitis, Bakšis, Bakšys, Bakšaũskas, Bakšėvičius* (LPŽ I 163); **Baltruškaitis*: 1619 *Baltruškaitis* JNŠ 232v. Dėl *baltrušk-* plg. db. pvd. *Baltruškà, Baltruškėvičius* (LPŽ I 181); **Baltuškaitis*: 1599 *Balt{ku}szkaičia* gen. sg. JNŠ 1v – 1617 *Boltuškaytis* JNŠ 205. Dėl *baltuš-* plg. db. pvd. *Baltuška, Baltuškėvičius, Baltuškónis* (LPŽ I 182); **Bernotaitis*: 1618 *Bern{u}taytis* JNŠ 215v. Dėl *bernot-* plg. db. pvd. *Beñnotas, Bernotāvičius, Bernotėnas, Bernotónis* (LPŽ I 240); **Budraitis*: 1618 *Budraytis* JNŠ 215; 1617 *Budrajtis* JNŠ 195v. Plg. db. pvd. *Budráitis* (LPŽ 329); **Builaitis*: 1600 *Builaitis* JNŠ 9. Dėl *buil-* plg. db. pvd. *Buĩlis, Builys* (LPŽ I 335); **Čepaitis*: 1600 *Czepaitis* JNŠ 13v; 1603 *Czepaytis* JNŠ 39. Plg. db. pvd. *Čepáitis* (LPŽ I 410); **Daugvilaitis*: 1602 *Daugvilaitis* JNŠ 35. Plg. db. *Daugviláitis* (LPŽ I 470); **Dešrūnaitis*: 1618 *Deßrunay[tis]* JNŠ 215. Dėl *deš-* plg. db. pvd. *Dešrà, Dešráitis, Dešrys, Dėšrius* (LPŽ I 487); **Grigaitis*: 1621 *Grigaitis* JNŠ 265v, 266v. Plg. db. pvd. *Grigáitis* (LPŽ I 710); **Gudaitis*: 1620 *Gudaitis* JNŠ 254v. Plg. db. pvd. *Gudáitis* (LPŽ I 735); **Jonaitis*: 1620 *ianaitis* JNŠ 242; 1620 *Ionaitis* JNŠ 248v; 1618 *Ionaytis* JNŠ 211v, 215v; 1599 *Jonaitis* JNŠ 1, 3v, 4v – 1600 *Jonaitis* JNŠ 8v – 1601 *Jonaitis* JNŠ 19v, 22v – 1617 *Jonaitis* JNŠ 197v. Plg. db. pvd. *Jonáitis* (LPŽ I 841); **Jonkūnaitis*: 1620 *Iankunaitis* JNŠ 255v. Dėl *jonkūn-* plg. db. pvd. *Jonkūnas* (LPŽ I 843); **Jonulaitis*: 1602 *Janulaitis* JNŠ 38v. Plg. db. pvd. *Jonulaitis* (LPŽ I 844); **Jurgaitis*: 1621 *Iurgaitis* JNŠ 267. Plg. db. pvd. *Jurgaitis, Juřgaitis, Jurgáitis, Jurgaitis* (LPŽ I 866); **Krikštonaitis*: 1601 *Krixtanaytis* JNŠ 20. Plg. db. pvd. *Krikštonáitis* (LPŽ I 1076); **Kvederaitis*: 1620 *Quederaitis* JNŠ 254v. Plg. db. pvd. *Kvederáitis* (LPŽ I 1147); **Latvaitis*: 1620 *Latwaytis* JNŠ 254v. Plg. db. pvd. *Latváitis* (LPŽ II 29); **Macaitis*: 1616 *Macaitis* JNŠ 192. Plg. db. pvd. *Macáitis* (LPŽ II 121); **Martynaitis*: 1601 *Martinaytis* JNŠ 20. Plg. db. pvd. *Martynáitis* (LPŽ II 167); **Matulaitis*: 1599 *Matulaitis* JNŠ 2; 1599 *Mothulaitis* JNŠ 4. Plg. db. pvd. *Matuláitis* (LPŽ II 183); **Mažutaitis*: 1616 *Mazutaitis* JNŠ 192v. Dėl *mažut-* plg. db. pvd. *Mažuta, Mažutāvičius, Mažutis* (LPŽ II 193); **Memeišaitis*: 1600 *Memeišaicia* gen. sg. JNŠ 10. Dėl *mem-* plg. db. pvd. *Memis, Memys* (LPŽ II 208); **Mišutaitis*: 1620 *Miřutaitis* JNŠ 242. Dėl *miřut-* plg. db. pvd. *Miřutis* (LPŽ II 258); **Nocaitis*: 1618 *Noćajtis* JNŠ 220. Dėl *noc-* plg. db. pvd. *Nocys, Nōcius*

(LPŽ II 331); **Nosutaitis*: 1620 *Noβutaýtis* JNŠ 257v. Dėl *nos-* plg. db. pvd. *Nosėckas*, *Nòselis*, *Nosėvičius*, *Nosỹs* (LPŽ II 336, 337); **Pacaitis*: 1600 *Pacaitis* JNŠ 10. Plg. db. pvd. *Pacáitis* (LPŽ II 359); **Petraitis*: 1620 *Petraitis* JNŠ 252v – 1621 *Petraitis* JNŠ 270; 1617 *Petrajtis* JNŠ 202, 208; 1618 *Pietraytis* JNŠ 209v – 1619 *Pietraytis* JNŠ 224. Plg. db. pvd. *Petráitis* (LPŽ II 437); **Petrušaitis*: 1618 *Pietruβaytis* JNŠ 210. Plg. db. pvd. *Petrušáitis* (LPŽ II 444); **Povilaitis*: 1621 *Powilaitis* JNŠ 260v, 263, 264v. Plg. db. pvd. *Póvilaitis*, *Poviláitis* (LPŽ II 496); **Radvilaitis*: 1617 *Radvilaytis* JNŠ 204. Dėl *radvil-* plg. db. pvd. *Radvilà*, *Rādvila*, *Radvilas*, *Rādvilas*, *Radvilāvičius* (LPŽ II 554); **Rapšaitis*: 1599 *Rapszaicia* gen. sg. JNŠ 4. Dėl *rapš-* plg. db. pvd. *Rapšỹs* (LPŽ II 574); **Rimgailaitis*: 1617 *Rymgalaitis* JNŠ 197v. Dėl *ringail-* plg. db. pvd. *Rimgáila* (LPŽ II 609); **Staniulaitis*: 1600 *Staniulaitis* JNŠ 8 – 1602 *Staniulaitis* JNŠ 38v – 1621 *Staniulaitis* JNŠ 265v. Plg. db. pvd. *Staniuláitis* (LPŽ II 802); **Strasaitis*: 1600 *Strasaitis* JNŠ 10v. Dėl *stras-* plg. db. pvd. *Strasėvičius* (LPŽ II 830); **Šliupaitis*: 1620 *Szlupaitis* JNŠ 250v. Dėl *šliup-* plg. db. pvd. *Šliūpas* (LPŽ II 957); **Trumpaitis*: 1621 *Trumpaitis* JNŠ 268. Plg. db. pvd. *Trumpáitis* (LPŽ II 1073); **Valentinaitis*: 1619 *Walentinaitis* JNŠ 235v. Dėl *valentin-* plg. db. pvd. *Valentinas*, *Valentināvičius* (LPŽ II 1150).

-*uitis* (rašoma: -*uitis*, -*uytis*, -*uýtis*, -*ujtis*) – 25 antroponimai (14,60 %), pvz.: **Byvainuitis*: 1617 *Biwoýnuýtis* JNŠ 206. Dėl *byvain-* plg. db. pvd. *Bývainis*, *Byvainis* (LPŽ I 269); **Buškaitis*: 1617 *Buszkuytis* JNŠ 201v. Dėl *bušk-* plg. db. pvd. *Bušà*, *Bušáuskas*, *Bušėvičius*, *Buškus* (LPŽ I 363); **Celkuitis*: 1618 *Celkuytis* JNŠ 221v. Dėl *celk-* plg. db. pvd. *Celà*, *Celkāvičius*, *Celkỹs*, *Celkōnas*, *Celkòvskas* (LPŽ I 377); **Daguitis*: 1618 *Doguytis* JNŠ 214. Dėl *dag-* plg. db. pvd. *Dāgis*, *Dagỹs* (LPŽ I 444); **Gabruitis*: 1601 *Gabruitis* JNŠ 25. Dėl *gabr-* plg. db. pvd. *Gabráitis* (LPŽ I 601); **Jonuluitis*: 1620 *Ianuluitis* JNŠ 248v. Dėl *jonul-* plg. db. pvd. *Jonulaitis* (LPŽ I 844); **Karpuitis*: 1616 *karpuitis* JNŠ 189. Dėl *karp-* plg. db. pvd. *Karpáitis* (LPŽ I 931); **Kezuitis*: 1602 *Kezuitis* JNŠ 36v. Dėl *kez-* plg. db. pvd. *Kezis*, *Kezys*, *Keziūnas* (LPŽ I 982); **Kraguitis*: 1599 *Kraguitis* JNŠ 2v – 1602 *Kraguitis* JNŠ 35. Dėl *krag-* plg. db. pvd. *Krāgas* (LPŽ I 1062); **Kurapkaitis*: 1602 *Kurapkaitis* JNŠ 33v. Dėl *kurapk-* plg. db. pvd. *Kurapkáitis* (LPŽ I 1131); **Lasuitis*: 1621 *Lasuitis* JNŠ 267v. Dėl *las-* plg. db. pvd. *Lasáuskas*, *Lasāvičius*, *Lasis*, *Lasỹs* (LPŽ II 25); **Latvuitis*: 1617 *Łatwuýtis* JNŠ 196. Dėl *latv-* plg. db. pvd. *Latváitis* (LPŽ II 29); **Mekuitis*: 1617 *Mekuytis* JNŠ 197v. Dėl *mek-* plg. db. pvd. *Mėkas*, *Mėkelis* (LPŽ II 203); **Peteluitis*: 1620 *Petahuitis* JNŠ 259. Dėl *petel-* plg. db. pvd. *Petelis* (LPŽ II 434); **Pūkuitis*: 1617 *Pukuytis* JNŠ 208v. Dėl *pūk-* plg. db. pvd. *Pūkaitis* (LPŽ II 527); **Radviluitis*: 1621 *Radviluitis* JNŠ 266. Dėl *radvil-* plg. db. pvd. *Radvilà*, *Rādvila*, *Radvilas*, *Rādvilas*, *Radvilāvičius* (LPŽ II 554); **Ruguitis*: 1617 *Ruguýtis* JNŠ 204v. Dėl *rug-* plg. db. pvd. *Rugáitis*

(LPŽ II 633); **Sliekuitis*: 1617 *slekuytis* JNŠ 201v. Dėl *sliək-* plg. db. pvd. *Sliėkas* (LPŽ II 763); **Šukuitis*: 1621 *βukuitis* JNŠ 265; 1617 *Szukujtis* JNŠ 206v. Dėl *šuk-* plg. db. pvd. *Šukáitis* (LPŽ II 986); **Trasuitis*: 1621 *Trafuitis* JNŠ 262v. Dėl *tras-* plg. db. pvd. *Trasaitis* (LPŽ II 1062).

-ūnas (rašoma: -(i)un, -(i)unas, -(i)uns, -uñ, -únós, -únoš) – 15 asmenvardžių (8,92 %), pvz.: **Bartkūnas*: 1599 *Bartkuns* JNŠ 4. Plg. db. pvd. *Bartkúnas* (LPŽ I 204); **Berčiūnas*: 1606 *berciunas* JNŠ 86v. Plg. db. pvd. *Berčiúnas* (LPŽ I 235); **Ginkūnas*: 1601 *Ginkuns* JNŠ 28v. Dėl *gink-* plg. db. pvd. *Giñkus* (LPŽ I 671); **Gumbiūnas*: 1619 *Gumbiun* JNŠ 233. Dėl *gumb-* plg. db. pvd. *Guñbelis*, *Guñbinas*, *Guñbis* (LPŽ I 742); **Jonkūnas*: 1621 *Iankun* JNŠ 263. Plg. db. pvd. *Jonkúnas* (LPŽ I 843); **Laukiūnas*: 1621 *Laukiun* JNŠ 268. Dėl *lauk-* plg. db. *Laūkis*, *Laukys* (LPŽ II 32); **Mikalojūnas*: 1619 *Mikaloius* JNŠ 232. Plg. db. pvd. *Mikalojúnas* (LPŽ II 227); **Norkūnas*: 1617 *Norkünós* JNŠ 204. Plg. db. pvd. *Norkúnas* (LPŽ II 334); **Pociūnas*: 1600 *Pocuns* JNŠ 10. Plg. db. pvd. *Pociúnas* (LPŽ II 483); **Raščiūnas*: 1619 *Rascun* JNŠ 233. Dėl *rašč-* plg. db. pvd. *Raščys*, *Rāščius* (LPŽ II 578); **Rimkūnas*: 1618 *Rymkuñ* JNŠ 222. Plg. db. pvd. *Rimkúnas* (LPŽ II 610); **Stankūnas*: 1617 *Stankunas* JNŠ 197v. Plg. db. pvd. *Stankúnas* (LPŽ II 804); **Tamošiūnas*: 1600 *Thomošius* JNŠ 10v. Plg. db. pvd. *Tamošiúnas* (LPŽ II 1016); **Vaitkūnas*: 1621 *watkun* JNŠ 269v. Plg. db. pvd. *Vaitkúnas* (LPŽ II 1141); **Venckūnas*: 1617 *wenckünós* JNŠ 198v. Plg. db. pvd. *Venckúnas* (LPŽ II 1187).

-evič (rašoma -(i)ewicz) – 7 asmenvardžiai (4,16 %), pvz.: 1617 *Ianuβewicz* JNŠ 205v, 1617 *Mikołaiewicz* JNŠ 204v, 1621 *Paulukiewicz* JNŠ 264, 1618 *Pruniewicz* JNŠ 215, 1618 *Zemeyciewicz* JNŠ 221.

-ovič (rašoma: -(i)owicz, -(i)owicz) – 7 antroponimai (4,16 %), pvz.: 1618 *Buniewicz* JNŠ 215v, 1621 *Czapowicz* JNŠ 264v, 1620 *Marc{ib}iowicz* JNŠ 247v, 1618 *marcinowicz* JNŠ 216, 1617 *Mikūciowicz* JNŠ 196, 1618 *Narbutowicz* JNŠ 221v, 1617 *piotrowicz* JNŠ 200.

-ėnas (rašoma -(i)en) – 1 asmenvardis (0,59 %), pvz.: **Šinkėnas*: 1599 *Szinkiena* gen. sg. JNŠ 1v. Dėl *šink-* plg. db. pvd. *Šinka*, *Šinkas*, *Šinkáuskas*, *Šinkonis* (LPŽ II 934).

-onis (rašoma -on) – 1 antroponimas (0,59 %), pvz.: **Sidaugonis*: 1600 *Sidaugonia* gen. sg. JNŠ 10v. Dėl *sidaug-* plg. db. pvd. *Sidauga* (LPŽ II 709).

Lietuvių istorinių antroponimų tyrimai paliudijo, jog lietuviškų patroniminių priesagų -aitis, -ėnas, -onis, -ūnas vediniai turi apibrėžtus vartosenos area-lus (Salys 1933: 1269; Maciejauskienė 1977: 161–163; 1991: 242; Ragauskaitė 2014: 330). Tai patvirtina anksčiau atlikto XVII a. tyrimo išvadas, kad „didžiausia priesagos -aitis vedinių koncentracija pastebima Žemaitijoje bei Vakarų Aukštaitijoje, nors su ja sudarytų asmenvardžių užrašyta ir įvairiose kitose Lie-tuvos vietose“ (Maciejauskienė 1991: 242).

Bent 4 šios grupės asmenvardžiai turi deminutyvines priesagas. Teigiama, kad „deminutyvai kartais būdavo vartojami ir kaip tėvavardžiai“ (Zinkevičius 1977: 238). Taigi šios priesagos gali turėti ir patroniminę reikšmę (Maciejauskienė 1991: 227; 1993: 43; Ragauskaitė 2005: 100–101). Jie pateikiami pagal vėdinių dažnumą:

–(i)ulis (rašoma –(i)ulis) – 2 antroponimai (1,19 %), pvz.: **Aidulis*: 1600 *Aidulis* JNŠ 13v. Plg. db. pvd. *Aidūlis* (LPŽ I 69); **Geniulis*: 1600 *Geniulis* JNŠ 14. Dėl *gen-* plg. db. pvd. *Geniónis*, *Gēnis*, *Genỹs*, *Geniūnas*, *Gēnius* (LPŽ I 652).

–utis (rašoma –utis) – 2 asmenvardžiai (1,19 %), pvz.: **Mikutis*: 1620 *Mikutis* JNŠ 255v. Plg. db. pvd. *Mikūtis* (LPŽ II 236); **Pramutis*: 1599 *Pramutis* JNŠ 1v. Tokios kilmės pavardė dabar nefunkcionuoja.

–elis (rašoma –(i)elis) – 1 asmenvardis (0,59 %): **Žiogelis*: 1616 *Žiogielis* JNŠ 191v. Plg. db. pvd. *Žiógelis*, *Žiogėlis*, *Žiogelis* (LPŽ II 1337).

Surasti 4 (2,38 %) asmenvardžiai su priesaga –iškis (rašoma: –isk, –iskis, –iszk, –iszkis), pvz.: **Jukishkis*: 1600 *Jukiszchia* gen. sg. JNŠ 16. Dėl *juk-* plg. db. pvd. *Jukāvičius*, *Jūkelis*, *Jukėnas*, *Jukevičius* (LPŽ I 852); **Magerkiškis*: 1620 *Magerkiskis* JNŠ 242. Tokios kilmės pavardė dabar nefunkcionuoja; **Mikiškis*: 1617 *Mikiszkis* JNŠ 197v. Dėl *mik-* plg. db. pvd. *Mikas*, *Mikỹs* (LPŽ II 228, 229); **Pūkiškis*: 1621 *Pukisk* JNŠ 268. Dėl *pūk-* plg. db. pvd. *Pūkỹs* (LPŽ II 528). Ši priesaga galėjo atlikti ir patroniminę funkciją, jei jos vedinys yra iš kito antroponimo (Zinkevičius 1977: 241; Maciejauskienė 1991: 228). Pagal pirmiau aptartus principus pirmiausia buvo rekonstruoti 92 skirtingi joniškiečių asmenvardžiai su lietuviškomis priesagomis iš šaltinyje paliudytų 123 antroponimų.

Suskaičiuoti 3 (1,78 %) asmenvardžiai, turintys –sk- tipo priesagas. Tai: 1620 *Krupskỹ* JNŠ 253v, 1600 *Sotkowski* JNŠ 16, 1617 *Wierzbickj* JNŠ 200. Manoma, kad –sk- tipo priesaga kai kada pakeisdavo tėvavardinę priesagą –ovič. Dalis šios darybos antroponimų galėjo būti skolinti, o kiti vietoje pasidaryti iš vietovardžių ar kaip kitaip atsiradę (Zinkevičius 1977: 57, 63).

2.3. Kita šaltinyje užrašytų antroponimų grupė yra nepatroniminės kilmės. Jų suskaičiuota tik 28 (17 %). Šios grupės antroponimais eina sudurtiniai žodžiai, galūnių vediniai. Buvo atkurta 15 šios grupės tikrinių vardų formų iš šaltinyje užfiksuotų 17 asmenvardžių, turinčių lietuviškų darybos formantų. Tai: **Balčius*: 1601 *Balcus* JNŠ 22v. Plg. db. pvd. *Balčius* (LPŽ I 170); **Čebatorius*: 1617 *Czobotar{o}*s JNŠ 199. Plg. db. pvd. *Čebatōrius* (LPŽ I 403); **Dičkus*: 1600 *Dickuf* JNŠ 8v; 1604 *Diczkaus* gen. sg. JNŠ 48. Plg. db. pvd. *Dičkus* (LPŽ I 490); **Eigirdas*: 1617 *Eygierd* JNŠ 201v. Plg. db. pvd. *Eigirdas* (LPŽ I 565); **Gulbė*: 1617 *Gulbe* JNŠ 204. Plg. db. pvd. *Gulbė* (LPŽ I 740); **Kriaučius*: 1599 *Kraučius* JNŠ 1v. Dėl *kriauč-* plg. db. pvd. *Kriaučėlis*, *Kriaučiāvičius*, *Kriaučiōnis*, *Kriaučiūkas*, *Kriaučiūnas* (LPŽ I 1073); **Kubilius*: 1621 *Cubilus* JNŠ 262; 1620 *Kubilus* JNŠ 255v. Plg. db. pvd. *Kubilius* (LPŽ I 1097–1098);

**Milvydis*: 1617 *Mielwidzis* JNŠ 207. Dėl *milvyd*- plg. db. pvd. *Milvydas*, *Milvydas*, *Milvydas* (LPŽ II 246); **Skurka*: 1600 *Skurka* JNŠ 10. Plg. db. pvd. *Skūrka* (LPŽ II 756); **Šapnagis*: 1599 *Szapnagis* JNŠ 2. Plg. db. pvd. *Šapnagis*, *Šapnagis* (LPŽ II 887); **Tumas*: 1602 *Tumas* JNŠ 34v. Plg. db. pvd. *Tūmas* (LPŽ II 1081); **Zavalka*: 1617 *Zaualka* JNŠ 195v. Dėl *zavalk*- plg. db. pvd. *Zavalaitis*, *Zavaliūskas*, *Zāvalis* (LPŽ II 1278) ir kt.

2.4. Aptarus XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios Joniškio gyventojų asmenvardžius darybos aspektu, jų atkurtos formos dar buvo palygintos su dabartinėmis lietuvių pavardėmis. Paaiškėjo, kad 43 (40 %) funkcionuoja ir šiomis dienomis. Dalis, t. y. 51 (48 % visų rekonstruotų) antroponimas, turi tos pačios kilmės, tik skirtingos darybos pavardžių atitikmenis. Kiti 13 (12 %) atkurtų asmenvardžių nepaliudyti dabartiniame lietuvių vardyne: **Dovilkaitis* (JNŠ 2v), **Gednavaitis* (JNŠ 200v), **Gnupeluitis* (JNŠ 263), **Kepetuitis* (JNŠ 267v), **Mačerkiškis* (JNŠ 242), **Paginaitis* (JNŠ 25), **Pramutis* (JNŠ 1v), **Skiurbaitis* (JNŠ 266), **Sliuduitis* (JNŠ 254v), **Sliuna* (JNŠ 22v), **Vilnakis* (JNŠ 270v), **Zaltra* (JNŠ 268), **Žaudaitis* (JNŠ 206).

3. IŠVADOS

1. Iš 1599–1621 m. Joniškio krikšto metrikų knygos buvo atrinkti joniškėčių vyrų 168 dvinariai įvardijimai. Jų pirmieji nariai – tai krikščioniški vardai. Vartotos įvairios jų formos (ilgosios tradicinės, trumpiniai ir jų deminutyviniai vediniai).

2. Išnagrinėti 168 asmenvardžiai (antrieji dvinario įvardijimo modelio nariai) suklasifikuoti į dvi grupes: 1) antroponimai su lietuviškomis *-aitis*, *-ėnas*, *-(i)onis*, *-(i)ūnas*, *-uitis* ir slaviškomis *-evič*, *-ovič* patroniminėmis priesagomis, su priesaga *-iškis*, su deminutyvinėmis priesagomis *-elis*, *-ulis*, *-utis* bei su lenkiškomis *-sk-* tipo priesagomis ir 2) antroponimai be šių priesagų.

3. Pirmoji grupė yra gerokai didesnė. Ją sudaro 140 (83 % visų antrųjų asmenvardžių) antroponimų. Tarp jų dažniausi patroniminiai priesagų *-aitis* (72, t. y. 42,85 %) ir *-uitis* (25, t. y. 14,60 %) vediniai. Antrojoje grupėje 28 (17 %) asmenvardžiai.

4. Sugretinus 107 rekonstruotų asmenvardžių formas su dabartinėmis lietuvių pavardėmis, pastebėta, kad 43 (40 %) funkcionuoja ir šiandien. Didesnė dalis, t. y. 51 (48 % visų atkurtų), turi tos pačios kilmės, tik skirtingos darybos dabartinių pavardžių atitikmenis. Likusiųjų 13 (12 %) nėra šių dienų vardyne.

PRIEDAI

Factorius omnes de villa Dubonnu eiusdem Advocatio-
nis.

Eodem die villa Dzieskyru Advocatio Dvitycia Za-
nintam filiam Joluba Macruvia & Vitzaleb leua-
t. erunt de fonte Vrbons Macruvis Anna Janiula fili-
a. nec non Zasiuta Kibicia Lebra filia omnes de
eadem et puer.

Eodem die de villa Malsaniu Advocatio Dvity-
cia Regina Martina & Zorothea filia leuata est de
fonte per compadres Petum Surgabir Aleniam Laurina
filiam ambo de eadem et puer: nec non Zniutam
Stariaus Bartolajcia filiam de villa Dulu.

Eodem ut sup die Villa Dvitycia Advocatio-
nis Staniula Dvitycia Zebanna filia Mito-
iaus & Zgnites leuata est de fonte per compa-
tres Zuhodum Dymaytis Gendrutambaniene
nec non Gendrutam Malciula filiam omnes de
eadem et puer.

Feria quinta infra octauam Assumptionis B Virginis

Villa Gimbyciu Advocatio Dvitycia
Bernardus Lituanici aut Bernoti Moriziaus Zavar-
iucia & Barbara filius leuaty est de fonte per compa-
tres Penitum Stanaitis de villa Juszlajciu Advoca-
tionis Dvitycia Motierum alias Matulium nec non
Jadrigam uxorem Stanitava Zaragaicia ante
de villa Dvityciu.

Eodem die Trumpaiciu villa Advocatio-
nis Jonuzajcia Lebra Regiam filiam Joluba & Gen-
drutes leuauit de fonte Stanius Malenciuay-
tis. Petrunaitis.

Eodem die de villa Juszlajci filius nomen Mito-
rius filius Bernardi Janusitius. Matris Anna
Wolska. Leuitas Matris & Eva. Ones Nobiles.

2 PAV. 1600 m. fragmentas iš 1599–1621 m. Joniškio krikšto metrikų knygos (6 l.)

3 PAV. 1618 m. fragmentas iš 1599–1621 m. Jonišio krikšto metrikų knygos (220v l.)

ŠALTINIS

JNŠ – Joniškio 1599–1621 m. krikšto metrikų knyga (*Liber Baptistoru[m] || Ecc[lesi]æ Parochialis Jani=||scensis ab Anno 1599. – || usq[ue] ad An[n]um || 1621.* –). Lietuvos valstybės istorijos archyvas, f. 1196, ap. 1, b. 76.

LITERATŪRA

Bartkutė Nerija 2004: Tikrinių daiktavardžių – vietovardžių ir asmenvardžių darybos reikšmė. – *Onomastica Lettica* 2, 105–126.

Garliauskas Vidas 1998: Lietuviškos oikonimų lytys nelietuviškuose XVI–XIX a. šaltiniuose. – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 40, 123–204.

Garliauskas Vidas 2004: *XVII a. Molėtų bažnyčios krikšto ir santuokos metrikų knyga*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Garliauskas Vidas 2010: Bažnyčių metrikų knygos Europos šalyse. – *Gimtoji kalba* 8, 3–12.

Garliauskas Vidas 2012: Lietuvos katalikų bažnyčios metrikų knygų tyrimų gairės. – *Atminties institucijų rinkiniai. Bibliotheca Litwana* 2, sud. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 67–105.

Garliauskas Vidas 2016: Senoji Joniškio bažnyčios metrikų knyga Europos ir Lietuvos kontekste. – *Joniškio krašto kalendorius*. Joniškis: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, 17.

LKD – *Lietuvos katalikų dvasininkai XIV–XVI a. Bažnyčios istorijos studijos* 2, aut. Vytautas Ališauskas, Tomasz Jaszczolt, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys. Vilnius: Aidai, 2009.

LPŽ I–II – *Lietuvių pavardžių žodynas* 1–2, aut. Vitalija Maciejauskienė, Marija Razmukaitė, Aleksandras Vanagas, ats. red. Aleksandras Vanagas. Vilnius: Mokslo, 1985–1989.

LVKŽ – *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, aut. Kazys Kuzavinis, Bronys Savukynas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.

Maciejauskienė Vitalija 1977: Lietuvių asmenvardžių priesagų paplitimas XVII a. – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 17, 159–168.

Maciejauskienė Vitalija 1991: *Lietuvių pavardžių susidarymas XIII–XVIII a.* Vilnius: Mokslo.

Maciejauskienė Vitalija 1993: Kriaunų parapijos XVII–XVIII a. asmenvardžiai. – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 32: *Baltų onomastikos tyrinėjimai*, 34–99.

Maciejauskienė Vitalija 1994: *Lietuvių pavardės: raida ir kilmė (habilitacinis darbas)*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

Maciejauskienė Vitalija 1997: Dėl lietuvių pavardžių (asmenvardžių klasifikavimo). – *Baltistica* 32(1), 101–109.

Maciejauskienė Vitalija 2001: Dėl lietuvių pavardžių vertinimo darybos požiūriu. – *Lietuvių kalbotyros klausimai / Acta Linguistica Lithuanica* 44, 167–187.

Maciejauskienė Vitalija 2010: Gruzdžių pavardės: istorija ir dabartis. – *Gruzdziai* 2. Vilnius: Versmė, 818–844.

Ragauskaitė Alma 1999: XVI a. II pusės Kauno miestiečių lietuviškos kilmės asmenvardžiai. – *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai* 41, 145–158.

Ragauskaitė Alma 2000: XVII a. pirmosios pusės Kauno miestiečių asmenvardžių kilmė. – *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai* 43, 93–110.

Ragauskaitė Alma 2001: Kauno miestiečių pavardžių formavimasis XVI–XVIII a. – *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai* 45, 123–143.

Ragauskaitė Alma 2002: XVII–XVIII amžių kauniečių (vyrų) pavardžių variantai. – *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai* 47, 31–40.

Ragauskaitė Alma 2003: XVI–XVIII a. kauniečių moterų asmenvardžių daryba. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rākstu krājums* 7, 82–92.

Ragauskaitė Alma 2005: *XVI–XVIII a. kauniečių asmenvardžiai*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.

Ragauskaitė Alma 2006: Vietovardinės kilmės asmenvardžiai ir prievardžiai XVI a. Kauno aktų knygoje. – *Baltu filologija* 15(1/2), 81–94.

Ragauskaitė Alma 2009: Kada susidarė kauniečių pavardės? – *Kalba ir žmonės*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 226–232.

Ragauskaitė Alma 2014: Lietuvoje sudarytas rankraštinis tikrinių vardų registras (apie 1840–1843). – *Archivum Lithuanicum* 16, 323–340.

Ragauskaitė Alma 2014a: Kauno moterų asmenvardžiai XVI–XVII a. lietuvių istorinės antroponimijos kontekste. – *Kauno istorijos metraštis* 14, 7–17

Ragauskaitė Alma 2015: Seniausios Lietuvoje 1599–1621 metų Joniškio krikšto metrikų knygos joniškiečių moterų asmenvardžiai lietuvių istorinės antroponimijos kontekste. – *Acta Linguistica Lithuanica* 73, 55–81.

Ragauskaitė Alma 2016: Iš Joniškio parapijos senojo vardyno – moterų pavardės. – *Joniškio krašto kalendorius*. Joniškis: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, 64–65.

Ragauskaitė Alma 2018: XVII a. kėdainiečių asmenvardžių darybos tendencijos. – *Baltu filologija* 27, 101–118.

Ragauskaitė Alma 2018a: XVII a. kėdainiečių lietuviškos kilmės asmenvardžiai. – *Acta Linguistica Lithuanica* 78, 53–75.

Ragauskaitė Alma 2019: Iš Joniškio parapijos senojo vardyno: pravardinės kilmės pavardės. – *Joniškio krašto kalendorius*. Joniškis: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, 25–26.

Ragauskaitė Alma 2019a: Iš Joniškio parapijos istorinio vardyno: lietuvių senieji dvikamieniai asmenvardžiai. – *Joniškio krašto kalendorius*. Joniškis: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, 57.

Ragauskaitė Alma 2019b: Iš Joniškio parapijos istorinio vardyno: lietuvių senųjų dvikamienių asmenvardžių trumpiniai. – *Joniškio krašto kalendorius*. Joniškis: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, 81–82.

Salys Antanas 1933: Asmenvardžiai. – *Lietuviškoji enciklopedija* 1. Kaunas: Spaudos fondas, 1266–1270.

Sinkevičiūtė Daiva 2006: *Lietuvių dvikamienių asmenvardžių trumpiniai ir jų kilmės pavardės*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

Sinkevičiūtė Daiva 2006a: Dvikamienių vardų trumpinių paveldas vilniškių area-le. – *Baltistica* 41(2), 341–342.

Sinkevičiūtė Daiva 2009: Pastabos dėl žemaičių trumpinių kilmės pavardžių, kilusių iš avd. *Gedrimas*. – *Baltistica* 44(2), 347–353.

Sinkevičiūtė Daiva 2016: Lietuvių dvikamienių vardų trumpinių kilmės asmenvardžiai ir jų kamienų užrašymo ypatybės Vilniaus naujųjų miestiečių ir laiduotojų 1661–1795 metų sąrašė. – *Archivum Lithuanicum* 18, 221–254.

Sinkevičiūtė Daiva 2018: Nežinomi Lietuvos Metrikos senieji lietuvių dvikamieniai asmenvardžiai. – *Baltistica* 53(1), 117–132.

Sinkevičiūtė Daiva 2018a: Nežinomi Lietuvos Metrikos dvikamieniai asmenvardžiai su pirmaisiais apeliatyviniais dėmenimis. – *Baltistica* 53(2), 303–325.

Zinkevičius Zigmąs 1977: *Lietuvių antroponimika. Vilniaus lietuvių asmenvardžiai XVII a. pradžioje*. Vilnius: Mokslas.

Žemienė Aušra 1999: Ragainės apskrities XVIII a. pab. – XIX a. pr. vyrų pavardžių daryba. – *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai* 41, 223–231.

Žemienė Aušra 2002: *XVIII–XIX a. Ragainės apskrities lietuvininkų pavardžių kilmė. Daktaro disertacijos santrauka*. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.

Žemienė Aušra 2017: *Mažosios Lietuvos asmenvardžiai (XVIII–XIX a.)*. Vilnius: Technika.

Žilys Saulius 2012: Bažnyčių metrikų knygos ir parapijiečių sąrašai Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriuje: kilmė ir konfesiniai ypatumai. – *Atminties institucijų rinkiniai. Bibliotheca Litwana* 2, sud. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 123–154.

Tendencies of Formation of Joniškis Male Personal Names in Lithuania's Oldest Joniškis Baptism Record Book of 1599–1621

SUMMARY

The article addresses 168 personal names of Joniškis male residents (second components of the binary naming model) collected from the Joniškis baptism record book of 1599–1621 from the perspective of word-formation. Christian names are used as the first components of this type of naming. Their various forms are recorded in the source (long canonical, abbreviations and diminutive names). A total of 168 second anthroponyms selected for the analysis were divided into two groups: 1) personal names with the Lithuanian *-aitis*, *-ėnas*, *-(i)onis*, *-(i)ūnas*, *-uitis* and Slavic *-evič*, *-ovič* patronymic suffixes, the suffix *-iškis*, the diminutive suffixes *-elis*, *-(i)ulis*, *-utis* and the Polish *-sk-* type suffixes and 2) personal names without these suffixes. The first group is far larger. It includes 140 (83 % of all the second anthroponyms) personal names. They are dominated by anthroponyms with patronymic suffixes *-aitis* (72, i.e. 42.85 %) and *-uitis* (25, i.e. 14.60 %). The second group is comprised of 28 (17 %) personal names. After comparing 107 forms of reconstructed anthroponyms with contemporary Lithuanian surnames, it was observed that 43 (40 %) of them are still known today. A greater part, i.e. 51 (48 % of all the reconstructed forms), have the equivalents of the same origin but different word-formation among present-day surnames. The remaining 13 (12 %) are no longer found among contemporary surnames.

Įteikta 2019 m. gegužės 15 d.

ALMA RAGAUSKAITĖ

Lietuvių kalbos institutas

Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lietuva

alma.ragauskaite@lki.lt